

पोलीस बातमी पत्र

• संपादक : दिपक मोरेश्वर नाईक

3 → स्वागतार्ह निर्भाड भूमिका

www.policebatmipatra.in

policebatmipatra

police batmi patra

policebatmipatra

policebatmipatra@gmail.com

आश्रय सामाजिक, सांस्कृतिक, शैक्षणिक ट्रस्ट मुंबई आणि ए.के.
डायग्नोस्टिक लॉबोरेटरी जिल्हा नाशिक यांच्या संयुक्त विद्यमाने थळेसेमिया
आणि ऑनिमिया स्क्रीनिंग शिबिर विद्यार्थ्यांसाठी मोठ्या प्रमाणत संपन्न

दिनांक १५ ऑक्टोबर २०२४ रोजी गुरुवर्य मामासाहेब दांडेकर कला, भगवंतराव वाजे वाणिज्य विज्ञान महाविद्यालय सिन्नर येथे थळेसेमिया सेमिया आणि ऑनिमिया स्क्रीनिंग शिबिर संपन्न

सिन्नर-मराठा विद्या प्रसारक समाज शिक्षण संशेचे गुरुवर्य मामासाहेब दांडेकर कला, भगवंतराव वाजे वाणिज्य विज्ञान महाविद्यालय सिन्नर व आश्रय ट्रस्ट ठाणे यांचे संयुक्त विद्यमाने थळेसेमिया आणि ऑनिमिया स्क्रीनिंग शिबिर संपन्न झाले.

आश्रय ट्रस्टचे सचिव डॉ.

प्रकाश पांगम यांनी शिबिराचा उद्घाटन करताना मानवी शरीरात संपूर्ण रक्तप्रवाचिचे प्रमाण त्याच्या अचुक पद्धतीने निदान, शरीरातील हिमांशोबिनचे व पांढऱ्या पेशेचे प्रमाण तरेच ऑनिमियाचे निदान करून रुग्णाना मोफत औषधे तज्ज डॉक्टरांच्या मार्गदर्शनाखाली देण्यात आले.

रोटरीयान विजय दिनांनी

यांच्या वरतीने विद्यार्थ्यांसाठी मोठ्या प्रमाणात औषधे मोफत वाटप करण्यात आले.

कार्यक्रमाचे प्रासादाविक प्रा. आर. डॉ. वारव यांनी केले. प्रमुख अंतर्धांचा परिचय डॉ. दिपाली सूर्यवीरी केला. डॉ. कुमुम कुलथे, डॉ. रवीद कुलकर्णी, डॉ. सुचिता गंधे, डॉ. मनोज ठकर आदी तज्ज डॉक्टरांच्या मार्गदर्शनाखाली देण्यात आले.

शिबिर संपन्न झाले. शिबिराच्या अध्यक्ष स्थानावरून बोलताना प्राचार्य डॉ. पी. व्ही. व्ही. रसाल यांनी सकलपनेचा यावेळी पुनरुचार केला. आज वैद्यकीय क्षेत्रात डॉक्टर रुग्णाची तपासणी न करता वेगवेगळ्या चाचाच्या करण्याचा सल्ला देतात. परंतु आश्रय

सेवाभावी संस्था समाजातील शेवटच्या घटकांपर्यंत अंगेश सेवा देण्याचा प्रवक्तव्य करते असे गौरोङ्गार आश्रय संस्था व डॉ. दीपक नाईक यांच्या कावार्हे कौतूक केले.

शिबिराचे सूर्यसंचालन राट्रीय

सेवा योजना कार्यक्रमाधिकारी प्रा.

लिलित कव्यस्कर यांनी तर आभार

, समन्वयक डॉ. योगेश वाळुंजे

यांनी मानले

शेअर ट्रेडिंग मध्ये फसवणूक झालेल्या रवकम मधील ४,९६,०००/- रवकम मोठ्या शिताफीने पोलिसांनी सदर इसमाय केली पटत

वालीव - Share

Trading मध्ये गुंतवणुक करण्यास सागृन तक्रारादर यांची फसवणुक केलेल्या रक्कमेपैकी ४,१६,०००/- रु. तक्रारादर यांना परत करण्यात सायबर पोलीस ठाण्यार्थ यश. अंथिक माहिती नुसार मिरा- भाईदर, वर्सई-विवार पॉलीस आयुक्तालय कार्यक्रमातील वालरीव पॉलीस ठाणे यांचे हड्डीत लिंक प्राप्त विकल केले असता तक्रारादर यांच्या मोर्बाईलमध्ये कोटक महंद्र बेके चा लोगे असलेले एप डाऊनलोड झाले व त्यामध्ये शेअर ट्रेडिंग करून अधिक नमूद केले होते. त्यानंतर तक्रारादर यांनी योंग द्वारे आणेलाई कमेचा भरणा करून गुंतवणुक केली. परंतु त्याना कोणताही परतावा परत करून गुंतवणुक करू नवे.

● मोबाइल प्राप्त कोणत्याही अनोंग्यांची लिंकिंग करून करून नवे.

● कोणत्याही एप्युंकी पडताळाली के ल्याशीवाय डाऊनलोड अथवा Investment अंपमध्ये गुंतवणुक करू नवे.

● Watsapp, facebook, Instagram अथवा Channel, वर जास्त परतावा देणा-या Promotional Adds वर विश्वास ठेवून करू नवा. याद्वारे आपली ओपनेवर आपली फसवणुक होण्याची शक्क्यता आहे.

● अशया प्रकार चा

तक्रारीचे अनुषंगाने संशयीत बँक खात्यामध्ये फसवणुक Telegram Channel, Watsapp Group वर अंड करून इतरांना आली. तक्रारादर यांची रक्कम गोटविलेल्या बँक खात्यातील रक्कम परत संविधायकरीता मात्र. नियांवाय यांचेकडे तसेच संविधायक बँक नावावर परत करण्यात आला. सायबर पोलीसांना विश्वास सापादन करण्यासाठी सेवेची बाबावट प्रमाणपत्रे दाखवून पैसे गुंतवणुक करण्यात आले. आज वारव आपल्यासोबत घडता असल्यास ताकाळा नजीक च्या पॉलीस ठाणेस, सायबर गुरुहे कैक्षकास सपैक साधावा. तसेच www.cybercrime.gov.in अथवा १९३० या हेल्पलाईनर संपर्क करून गुंतवणुक करण्यात आली आहे.

● जास्त परतावा देण्याचे आमिष दाखविण्या-या कोणत्याही ट्रेडिंग अपवर्त विश्वास ठेवू नवे. तसेच ट्रेडिंग अपवर्त विश्वासी यांच्यांची गुंतवणुक करून गुंतवणुक करू नवे.

● Share Market, Forex Trading, Crypto Investment, Mutual Funds मधील गुंतवणुक करण्यासोदर आपल्या वितीय सल्लागारासोबत चर्चा करून यांचुंवणुक करा.

* आपली वैयक्तिक तसेच बँकेसंबंधीत गोपनीय माहिती कोणत्याही पडताळाली उघड करू नवे.

● अॅनलाईन फसवणुक

फसवणुकीमध्ये Telegram Channel, Watsapp Group वर अंड करून इतरांना कोणत्याही विश्वास ठेवू नवे. पोलीस आयुक्तालयातील नगरीकांना आवाहन करण्याचे योंगी करून गुरुहा आहे. असा प्रकार आपल्यासोबत घडता असल्यास ताकाळा नजीक च्या पॉलीस ठाणेस, सायबर गुरुहे कैक्षकास सपैक साधावा. तसेच www.cybercrime.gov.in अथवा १९३० या हेल्पलाईनर संपर्क करून गुंतवणुक करू नवे.

● जास्त परतावा देण्याचे

आमिष दाखविण्या-या

कोणत्याही ट्रेडिंग अपवर्त

विश्वास ठेवू नवे. तसेच ट्रेडिंग

अपची विश्वासार्हाता तपासून गुंतवणुक करू नवे.

* आपली प्रकारचा

फसवणुकीमध्ये Telegram

Channel, Watsapp Group वर अंड करून तेथे

इतरांना कोणत्याही फसवणुक

पैसांतर वितीय

सल्लागारासोबत चर्चा करून गुंतवणुक करा.

क्रमांक :- १९३०

सायबर फसवणुक करू नवे.

* आपली प्रकारचा

फसवणुकीमध्ये Telegram

Channel, Watsapp Group वर अंड करून तेथे

इतरांना कोणत्याही फसवणुक

पैसांतर वितीय

सल्लागारासोबत चर्चा करून गुंतवणुक करा.

* कोणताली अनाधिकृत

अपलीकेशन डाऊनलोड करू

नवे अथवा अनोंग्यांची लिंकिंग

करून करू नवे.

● अॅनलाईन फसवणुक

पैसांतर वितीय

सल्लागारासोबत चर्चा करून गुंतवणुक करा.

* कोणताली अनाधिकृत

अपलीकेशन डाऊनलोड करू

नवे अथवा अनोंग्यांची लिंकिंग

करून करू नवे.

● अॅनलाईन फसवणुक

पैसांतर वितीय

सल्लागारासोबत चर्चा करून गुंतवणुक करा.

* कोणताली अनाधिकृत

अपलीकेशन डाऊनलोड करू

नवे अथवा अनोंग्यांची लिंकिंग

करून करू नवे.

● अॅनलाईन फसवणुक

पैसांतर वित

संपादकीय

संपादक

दिपक मोरेश्वर नाईक

इस्लामाबादमधील ह्यशांघाय सहकार्य संघटनेनेहच्या (एसीओ) बैठकीला जाणयापूर्वी भारताचे परराष्ट्र मंत्री एस. जयशंकर यांनी आपण कोणत्याही द्विपक्षीय बोलण्यांसाठी किंवा चचेसाठी जात नसून एका परिषदेत भारताचे प्रतिनिधित्व करण्यासाठी जात आहोत, असे स्पष्ट केले होते. ह्याहा पाकिस्तानचा दौरा नाही आणि तसे त्याकडे पाहू नये, ह्या हा त्यातला अर्थ होता. भारताचा पाकिस्तानकडे पाहण्याचा किंवा पाकिस्तानशी कठोरपणे वागण्याचा दृष्टिकोन बदललेला नाही, हे जयशंकर यांना सांगयचे होते. जगावरील पाश्चिमात्य देशांचे वर्चस्व कमी करण्याच्या उद्देशाने स्थापन झालेल्या या संघटनेस आता जवळपास अडीच दशके झाली. शांघाय संघटनेनंतर काही काळातच ह्याब्रिक्सह्या आणखी एक राष्ट्रगट उदयास आला होता. या दोन्ही संघटनांचा रोख जगावरील अमेरिका व अमेरिकेचे मित्र असणाऱ्या युरोपीय देशांचे एकंदरीत वर्चस्व कमी करण्यावर आहे. इस्लामाबादमधील ताज्या बैठकीला अपवाद वगळता सदस्य देशांचे राष्ट्रप्रमुख हजर होते. मात्र, भारत व पाकिस्तान यांचे सध्याचे ताणलेले संबंध पाहता पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी स्वतः उपस्थित न राहता परराष्ट्रमंत्र्यांकडे ही जबाबदारी सोपवली. एस. जयशंकर हे मुरलेले व मुरब्बी राजनीतिज्ञ असून त्यांनी या खात्याचा

कारभार हाती घेतल्यापासून ते अत्यंत स्पष्ट शब्दांत व
कोणाचाही मुलाहिजा न ठेवता भारताची भूमिका मांडत
आले आहेत. पाकिस्तान हा या परिषदेचा यजमान
असूनही जयशंकर यांनी ह्यादहशतवाद, फुटिरतावाद
आणि अतिरेकवाद असतील तर सहकार्य कसे होणार
आणि शेजारधर्म तरी कसा पाळला जाणार, असा
सवाल केला. त्यांचे हे वाग्बाण सरळच पाकिस्तान
आणि चीन यांच्या दिशेने जाणारे होते. पाकिस्तान
भारताला दहशतवादी धाडून आणि फुटिरांना प्रोत्साहन
देऊन त्रास देत आहे; तर चीन भारताच्या भौगोलिक
सार्वभौमत्वाचा वारंवार अनादर करीत आहे. अशा
स्थितीत आर्थिक सहकार्य कसे काय वाढविणार, हा
जयशंकर यांचा सवाल नेमका आहे.

शांघाय संघटनेत सध्या भारत, चीन, पाकिस्तान, रशिया, इराण, कझाकस्तान, किरगिजीस्तान, ताजिकीस्तान, उझबेकिस्तान, बेलारूस हे देश आहेत.

यातले अनेक पूर्वाश्रमीच्या सोविएत युनियनमधील आहेत. हे सगळे देश पाश्चात्य युरोपीय देशांइतके विकसित नाहीत. मात्र, ज्या राष्ट्रगटांमध्ये भारत व चीन असतो, त्यांची एकूण लोकसंख्या स्वाभाविकच जगातील सर्वाधिक होते. त्यामुळे, अशा राष्ट्रगटांचे हित हे जास्तीत जास्त जगाचे कल्याण; हे अनुमान व आकलन योग्यच आहे. मात्र, या गटात परस्पर सहकार्य, व्यापार वाढायचा असेल तर एकमेकांशी असणारे राजनैतिक संबंध सुरक्षीत हवेत. त्याचप्रमाणे, एका बाजूला आर्थिक सहकार्याच्या बाता मारायच्या आणि दुसरीकडे, आपल्या शेजारी देशात अशांतता निर्माण करायची, छुपी किंवा उघड आक्रमणे करायची किंवा भूमी बळकवायची; हा सरळच दुट्टपीपणा झाला.

येत्या काही वर्षांत भारत हा जगातली मोठी शक्ती होणार आहे. आज कॅनडाशी भारत ज्या भाषेत बोलतो आहे; ती भाषा भारताच्या वाढलेल्या ताकदीचे निर्दर्शक

स्वागतार्ह निर्भीड भूमिका

आहे. म्हणूनच, चीन व पाकिस्तान यांनी भारताच्या खोड्या काढताना जगातील भारताच्या या स्थानाची जाणीव राखणे आवश्यक आहे. जयशंकर यांच्या भाषणातून या साज्याच वस्तुस्थितीकडे निर्देश होत होता. पाकिस्तानचे पंतप्रधान शाहबाज शरीफ यांनी पाकिस्तानातील दहशतवादी कारवायांबद्दल तीव्र नाराजी व्यक्त केली. त्यांचा रोख अफगाणिस्तान व काही प्रमाणात इराणकडे होता. इराण या राष्ट्रगटात आहे. शरीफ यांच्या या विधानातील हास्यास्पद अंतर्विरोध भारताशिवाय इतर कुणाला कळणार? म्हणूनच जयशंकर यांनी ‘दहशतवाद’ असा स्पष्ट उल्लेख भाषणात केला.

भारताला अंधारात ठेवून आणि मूळच्या भारताच्या भूमीवरून चीनचा ‘वन बैल्ट वन रोड’ हा प्रकल्प होण्याचे घाटत आहे. पाकिस्तानने बळकावलेली भारतीय भूमी या प्रकल्पासाठी चीनला देणे म्हणजे मैत्रीच्या साऱ्या व्याख्या निरर्थक करणे आहे. चीन व पाकिस्तानला भारताशी असे वागायचे असेल तर सर्वच सहकायार्ला मयार्दा येतील, याची जाणीव जयशंकर यांनी करून दिली. या प्रकल्पाला स्पष्ट विरोध असणारा या राष्ट्रगटातला भारत हा एकमेव देश आहे. हा विरोध इस्लामाबादमध्ये पुन्हा एकदा अधोरेखित करण्यात आला. हेही आवश्यक होते.

आर्थिक सहकार्याच्या नावाखाली भारताच्या एकात्मतेचा अनादर होणार असेल तर भारत ते कसे काय सहन करणार? कोणत्याही राष्ट्रसमूहात शक्तिशाली देश आपलाच अजेंडा रेट असतात. शांघाय संघटनेत चीन हे करतो आहे. रशिया, पाकिस्तान व इराण हे त्याच्यासोबत आहेत. मात्र, भारताला हा दबाव झिडकाऱ्णन ताठ उभे राहणे आवश्यक आहे. एससीओ आणि क्वाड या दोन्ही राष्ट्रगटांचा भारत सदस्य आहे आणि दोन्हींची तोडे दोन दिशांना आहेत. भारताची ताकद जसजशी वाढेल तसेच या प्रकारचे अनेक अंतर्विरोध संभाळत पुढे जावे लागेल. जयशंकर यांनी नेमके तेच केले आहे.

कॅन्सरबाबत भारतीय महिलांना
धोक्याची घंटा, संसाराचा गाडा ओढताना
आरोग्याकडे होतंय दुर्लक्ष

नवरात्रीच्या निमित्ताने आपण स्त्रियांविषयीच्या अनेक समस्या आणि समाजातील त्यांच्याबद्दल असणारे मत, त्यांच्यासोबत होणारा दुजाभाव आणि त्यांच्या भावना अशा अनेक गोर्धेनां साद घालण्याचा प्रयत्न केला आहे. मात्र आता अशा विषयावर बोलण्याचा प्रयत्न करणार आहोत ज्याची चर्चा अनेकदा होतच नाही. आणि तो विषय म्हणजे आपले आरोग्य. स्त्री चूल मूळ आणि संसाराच्या गाड्यामध्ये इतकी अडकून गेली आहे, की ती यामुळे आपली स्वतःची काळजी घेण्याच विसरून गेली आहे. तिच्या खांद्यावर घाराचा, मुलांचा आणि संसाराचा भार असल्यामुळे तिला स्वतःसाठी उसंतच मिळत नाही. जॉब करणारी स्त्री असेल तर या जबाबदारी कमी तर होत नाहीच उलट त्यामध्ये आणखी वाढ होते. स्त्री गृहिणी असो किंवा वर्किंग वुमन असोद्दृ तिचे आरोग्याकडे दुर्लक्ष होते. भारतातील अनेक स्त्रियांना एक गंभीर आजाराने विळऱ्या घातला आहे तो म्हणजे कॅन्सर.

छोट्या मोठ्या दुखण्यांना नजरेआड करणारी स्त्री कधी शेवटच्या कॅन्सर स्टेजपर्यंत पोहचते ही तिचे तिलाच लक्षात येत नाही. भारतातील स्त्रियांमध्ये कॅन्सरचे प्रमाण दिवसेंदिवस वाढत आहे. प्रत्येक 10 हजार महिलांमागे 10 महिलांना कॅन्सरचे निदान होत आहे. ही आकडेवारी अत्यंत गंभीर असून चिंताजनक परिस्थिती आहे. स्त्रीमध्ये गर्भाशयाचा कर्करोग, स्तनाचा कर्करोग, एंडोमेट्रियल कर्करोग, गर्भाशयाचा सारकोमा, योनिमागार्चा कर्करोग आणि व्हल्वहर कर्करोग याचे सर्वाधिक प्रमाण आहे. हे सर्व कर्करोग महिलांच्या प्रजनन शक्तीवर थेट मात करतात. त्यामुळे महिलांच्या सर्जनशक्तीवर मोठा फरक पडतो. महिलांना कर्करोग झाला आहे हे लवकरच लक्षात येत नाही. त्यामुळे अगदी शेवटच्या स्टेजमध्ये असल्यावर याचे निदान होते. आणि महिलांना कठीण काळाला सामोरे जावे लागते. स्तन, फुफ्फुस, कोलारेक्टल, त्वचा आणि गर्भाशयाचे कर्करोग महिलांना मोठ्या प्रमाणामध्ये होत आहे. त्यामुळे महिलांनी त्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणे अत्यंत आवश्यक आहे. प्रत्येक आठ महिलापैकी एकीला स्तनाचा कर्करोग होतो. कर्करोगामध्ये मृत्यू होणाऱ्या 14% महिलांना हा रोग होतो. महिलांची कर्करोगाबाबत समोर येणारी ही आकडेवारी नक्कीच धक्कादायक आहे. संसारामध्ये आणि जबाबदाऱ्यामध्ये अडकलेल्या महिलेला स्वतःसाठी वेळच मिळत नाही. तो वेळ काढावा असे देखील तिला वाटत नाही. त्यामुळे तिची खूप मोठी हानी होत आहे. ही हानी शास्रीक असून यामुळे भारतात कर्करोगाचे प्रमाण दिवसेंदिवस वाढत आहे. सध्याची जीवनशैली ही धावपळीची आणि धकाधकीची आहे. नवरात्रीमध्ये महिलांचा गौरव आणि सन्मान केला जात आहे. मात्र त्याच्बरोबर महिलांच्या आरोग्याबाबत जनजागृती करणे हे अत्यंत महत्त्वाचे आहे. फक्त महत्त्वाचे नाही तर ती काळाची गरज आहे. महिलांनी इतर गोष्टींबरोबरच स्वतःच्या आरोग्याची काळजी घेणे आहे. ठराविक काळाने चाचण्या करून घेणे आणि स्त्रीरोगतज्ज्ञांचा सल्ला घेणे. मासिक पाळीमध्य बदल झाल्यास किंवा त्यासंबंधीत त्रास असल्यास घरी उपचार न करता डॉक्टरांचा सल्ला घेणे. तसेच घरातील इतरांची काळजी घेताना स्वतःची काळजी घेणे आणि योग्य, सक्स आहार घेणे अत्यंत आवश्यक आहे. यंदाच्या नवरात्रीमध्ये महिलांनी स्वतःच्या आरोग्याचा काळजी निर्धार केला तरी कर्करोग सारख्या वाळवी गेखण्यामध्ये आपल्या देशाला यश नक्कीच मिळेल.

न्यायदेवतेच्या
डोळवांवरील पट्टी
काढल्याचा आनंदीआनंद
भारतवर्षात पसरला आहे.
आता या न्यायदेवतेला सारे
काही दिसू लागेल, अशी
आशा व्यक्त केली जाते
आहे. यास निमित्त आहे
ते सर्वोच्च न्यायालयातील
'न्यायाधीश ग्रंथालया'च्या
एका कोनाडुयात
न्यायदेवतेची मूर्ती म्हणून
आता एक पांढरीशुभ्र

शिल्पकृती ठेवली गेल्याचे.
ती कोणी ठेवली, कोणी
घडवली याबद्दल काहीही
अधिकृतपणे सांगितले
जात नसले तरी ही मूर्ती
आताच चर्चेत आली आहे,
एवढे खरे. तिच्या अंगावर
साडी आहे- नेसणे राजा
रविवर्मा यांच्या चित्रांतल्या
देवींसारखे, चेहरा
तसाच आणि डोईवरील
महिरपी मुकुटही भारतीय
शैलीचाच- असे रूप
असलेल्या या मूर्तीच्या एका
हातात तराजू असला तरी
दुसऱ्या हातात राज्यघटना
आहे- भारताचे सर्विधान.

ही मूर्ती शत-प्रतिशत
भारतीय न्यायदेवतेची आहे,
हे आता निराळे सांगावेच
लागणार नाही. ती इतकी
पांढरीशुभ्र आहे की, तूर्तास
घाईद्घाईने प्लास्टर ॲफ
पॅरिसमध्ये घडवलेले ते
प्रारूप असावे. पुढे कदाचित
त्याआधारे धातूच्या मूर्ती
घडवल्या जातील मग
तशाच आणखीही मूर्ती
घडतील, त्यातल्या काही
मूर्ती बाजारात विक्रीसाठी
उपलब्धसुद्धा असतील आणि
पैसेवाले त्या विकतही घेतील
हे होईल तेव्हा होईल. तूर्तास
मीडियात आणि व्हॉट्सअॅप,
फेसबुकादि समाजमाध्यमांत
या भारतीय न्यायदेवतेच्या
रूप-गुणांची चर्चा गेले
तीनचार दिवस सुरु आहे
आणि न्यायदेवतेला डोळ्स
करण्याचा मास्टरस्ट्रोके
ज्यांच्या कारकीर्दीत झाला,

न्यायदेवता... न्यायप्रियता !

त्यांचेही कौतुक यानिमित्ताने
होते आहे. ते ठीक. परंतु
न्यायदेवतेची प्रतिमा
अनादिकालापासून आंधव्ये
होती की नव्हती, तिला
भारतानेच डोळस केले
काय, या मुहूर्यांची चर्चा
कुणीही करत नसल्याने
इथे ती स्वतःहून झाकिंवा
न्यायालयांतील प्रचलित
शब्दप्रयोग करायचा तर
'सुओमोटो' उपस्थित करणे
अगत्याचे.

‘सुओमोटो’ सारख्या शब्दप्रयोगाबद्दल. ते मूळचे लॅटिन भाषेतले. ‘हेबियस कॉर्पस’, ‘इंटर अलिया’, ‘इन कॅमरा’, ‘ऑमिक्स क्यूरे’ यासारखे अनेकानेक लॅटिन शब्द आजही भारतभारातल्या वरिष्ठ न्यायालयांत वापरले जातात ही लॅटिन भाषा आज जगात कुठेही संभाषणाची भाषा नाही, पण इंग्रजीने लॅटिनमध्ये कायदेविषयक शब्द उचलले आणि आज ते तसेच आहेत. त्यामुळे इंग्रजी वसाहतवाद जिथे जिथे फैलावला, तिथे तिथे ते पोहोचले यात नवल नाह कायद्याखेरीज अन्य फक्त रोमन कॅथोलिक खिास्ती धर्माच्या आदेशांसाठी लॅटिन आज वापरली जाते इटलीच्या रोम शहराच्या आतच ‘स्वतंत्र राष्ट्रा’ चा

दर्जा असलेले इवलेसे
 'व्हॅटिकन सिटी' हे लॅटिन
 वापर आजही करणारे
 एकमेव राष्ट्र. कुणाला हे
 लॅटिनच्याहट लांबल्यासारस
 वाटेल, कुणाला ते विषयांत
 वाटेल; पण तसे नाही.
 कारण, याच व्हॅटिकन
 सिटीमध्ये हौशी वा कलाप्रे
 भारतीय पर्यटकसुद्धा
 आवर्जून पाहायला जातात
 अशा 'सिस्टीन चॅपेल' च्या
 इमारतीत एका दालनाच्या
 भिंतीवर न्यायदेवतेचे

- अर्थात रोमनांच्या
‘जस्टिटिया’चे छान रंगीबेर
चित्र १५२० सालात रंगवले
गेले, त्या चित्राचा ऊहापोहे
केल्याखेरीज न्यायदेवतेच्या
प्रतीकाचा इतिहास अपुराच
राहील. हा इतिहास सुरु
होतो तो ग्रीकांच्या ‘थैमिस’
या देवतेपासून. ती, आता
नामशेष झालैल्या पुरातन
ग्रीक संस्कृतीतली न्यायाची
देवता. तिच्या ढोळ्यांवर प
असायची. पण रोमनांच्या
‘जस्टिटिया’ न्यायदेवतेचे
इसवीसन १५२० मध्यले
हे चित्र आहे राफाएल
नामक चित्रकाराने केलेले.
लोकांना चटकन आठवणां
मायकेलांजेलो, लिओनादों
विन्ची आदी सारे चित्रकार
या राफाएलच्याच काळातले
राफाएलने चितारलेल्या
‘जस्टिटिया’चे ढोळ उघडे
आहेत! त्यानंतर ५००

A white marble statue of Lord Krishna standing and holding a mace (Gada) in his left hand and a conch shell (Shankha) in his right hand. He is wearing a dhoti and a necklace. The background is dark.

न्यायदेवतांच्या मूर्तीची वा
प्रतिमांची निरनिराळी रूपे
दिसतात. तेहरानमध्ये - आ
खोमेनी व खोमेनींच्या
राजवटीखाली असलेल्या
इराणमध्येही न्यायदेवतेचे
हेच पट्टीधारी शिल्परूप
तेथील न्यायालयाच्या
इमारतीवर १९४० च्या
सुमारास प्रस्थापित झाले, ते
समूहशिल्प आहे. म्हणजे
तेहरानची ती न्यायदेवता
एकटी नाही. तिच्या सर्वांत
जवळ बालक- मग महिला
त्यानंतर कामकरी पुरुष
आणि सर्वांत धनिक पुरुष
अशी रचना दिसते. हातात
तलवारीऐवजी कायद्याचे
पुस्तक असलेली न्यायदेवत
जर्मनीच्या सॅक्सनी प्रांतीय
न्यायालयाच्या इमारतीवर
२००८ पासून विराजमान
आहे. बांगलादेशात,
ढाका येथील सर्वोच्च

अनेक नेत्यांनी हा पुस्तक
हटवण्यासाठी निदर्शने केली,
पण ती सारी शांततेच्या
मागार्ने होती. ही सहिष्णुता
भारतीयांमध्ये येण्यासाठी
आक्रमकांनी इथे रुजवलेल्या
सांस्कृतिक वैविध्याचा
इतिहासही कारणीभूत आहे.

त्या इतिहासाकडे
उघड्या डोळ्यांनी
पाहण्याची तयारी किती
जणांची, हा प्रश्न आहे.
समाजाच्या डोळ्यांवर जेव्हा
आत्ममग्नतेची पट्टी नसते,
तेव्हाच तो आपल्या आणि
इतरांच्याही सांस्कृतिक
वैशिष्ट्यांकडे सर्वांगाने पाहू
शकतो. मनूचा पुतळा १९८९
मध्ये बसवणाऱ्या त्या उच्च
न्यायालयाने १९८७ च्या
'सती' प्रकरणाचे गांभीर्य
ओळखले नाही हा इतिहास
लाजिरवाणा आहे. सतीप्रथा
पाळणाऱ्यांना सर्वोच्च
न्यायालयाच्या हस्तक्षेपामुळे
त्या वेळी झालेली जन्मठैपेची
शिक्षा कालांतराने कमी
होऊ शकते, ती आधुनिक
काळीतल्या मूलतः पाश्चात्य
धर्थीच्या न्याय-प्रसासनामुळे.
मनूचा न्याय भेदभावमूलक
आणि अन्याय्य होता, तरीही
मनू-पुतळा हटवण्यासाठी
संघर्ष करायचा तो आजच्या
सनदेशीर मागांनेच, हे
ज्या समाजाला कळते तो
न्यायप्रिय समाज. त्याएवजी,
न्यायदेवतेची मूर्ती अमुकच
पद्धतीची हवी - तशी
नको- 'एक देश- एक
न्यायदेवता' हवी, असा
आग्रह धरणे हे असहिष्णुतेचे
पहिले लक्षण. ते टाळायच्च
तर, न्यायदेवता महत्त्वाची
की न्यायप्रियता, हे आधी
ठरवावेच लागेल. आपला
समाज प्रतीकांतच रमणारा
आहे आणि प्रतीकांमुळे
वास्तव बदलेल असे आज
एकविसाब्या शतकाचा
चतकोर सरत असतानाही
त्यास वाटते आहे, हेही
नव्या मूर्तीविषयीच्या चर्चेतून
दिसले.

